

Sygn. akt XIV K 431/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2018 r.

Sąd Rejonowy w Słupsku w XIV Wydziale Karnym w składzie:

Przewodnicząca: SSR Agnieszka Buraczewska

Protokolant: st. prot. sąd. Katarzyna Dolny

Przy udziale oskarżyciela skarbowego: B. K. z (...) Urzędu Skarbowego w G.

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2018 r. i 8 maja 2018r., sprawy:

J. Ł.

s. N. i C.

ur. (...) w K.

oskarżonego o to, że:

pełniąc funkcję Prezesa Zarządu w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. (obecnie w upadłości likwidacyjnej), ul. (...), (...)- (...) S., zajmując się sprawami finansowymi i gospodarczymi Spółki oraz będąc przedstawicielem płatnika podatku dochodowego od osób fizycznych, działając w krótkich odstępach czasu w okresie od 20 maja 2010 r. do 20 stycznia 2011r. z wykorzystaniem takiej samej sposobności, wbrew art. 38 § 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 ze zm.) pobrał i nie wpłacił w G., przy ul. (...), w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, w którym miał obowiązek pobrać zaliczki, na rachunek i rzecz (...) Urzędu Skarbowego w G. zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych pracownikom wynagrodzeń za miesiące kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, grudzień 2010r. w łącznej kwocie 233.096,00 zł

tj. o przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 kks w zw. z art. 6 § 2 kks oraz w zw. z art. 9 § 3 kks

I. uznaje oskarżonego **J. Ł.** za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu, który kwalifikuje jako przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 kks w zw. z art. 77 § 1 kks w zw. z art. 6 § 2 kks oraz w zw. z art. 9 § 3 kks i za to na podstawie art. 77 § 2 kks w zw. z art. 23 § 1 i 3 kks skazuje go na karę 30 (trzydzieści) stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 (sto) złotych;

II. na podstawie art. 24 § 1 i 3 kks ustanawia **odpowiedzialność posiłkową Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o.** (obecnie w upadłości likwidacyjnej), ul. (...), (...)-(...) S. za karę grzywny wymierzoną wobec oskarżonego J. Ł. w pkt I;

III. zwalnia oskarżonego oraz podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

sygn. akt XIV K 431/16

UZASADNIENIE

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. Ł. w roku 2010 (do 16 marca 2011 roku – k. 18-27 załącznika nr 1) pełnił funkcję Prezesa Zarządu Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o. o. z siedzibą w S. zajmując się sprawami finansowymi i gospodarczymi spółki, będąc między innymi przedstawicielem płatnika zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, zatrudnianych przez spółkę pracowników. J. Ł. w okresie od 20 maja 2010 r. do 20 stycznia 2011 r. pobrał i nie wpłacił w terminie do dnia 20 miesiąca następującego po miesiącu, w którym miał obowiązek na rachunek i rzecz (...) Urzędu Skarbowego w G. zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych od wypłaconych pracownikom wynagrodzeń za miesiące kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, grudzień 2010r.. Łączna wysokość pobranych i niewpłaconych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych wynosi 233.096, 00 zł. Zaliczki za kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień i wrzesień zostały uiszczone z opóźnieniem, natomiast zaliczki za grudzień 2010 roku nie zostały wpłacone (kwota 46.768 złotych). – k. 9 załącznika nr 1

J. Ł. ma 62 lata. Jest żonaty, ma na utrzymaniu jedno dziecko. Posiada wykształcenie wyższe. Nie był dotychczas karany sędownie.

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie: zeznań świadków M. Ł. (k. 167-168), K. B. (k. 168-169), D. K. (1) (k. 169-170) oraz dokumentów ujawnionych na rozprawie głównej w dniu 8 maja 2018 r. - k. 170 akt głównych.

Oskarżony J. Ł. nie brał udziału w postępowaniu sądowym, dlatego Sąd na rozprawie w dniu 6 kwietnia 2018 r. dopuścił dowód z protokołów wyjaśnień oskarżonego J. Ł. z k. 90 – 91 oraz k. 95 – 97 załącznika nr 1 do aktu oskarżenia i zezwolił na ich odczytanie.

Oskarżony J. Ł. wyjaśnił podczas przesłuchania w dniu 11 września 2015 roku, że zgodnie z pismem, które oskarżony załączył do protokołu, w dniu 8 lutego 2010 roku złożył rezygnację z funkcji Prezesa w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w S. i w tym samym dniu na Walnym Zgromadzeniu został powołany nowy zarząd spółki. W związku z tym nie czuje się winny za niewpłacanie zaliczek w terminie ustawowym, bowiem w tym terminie nie miał żadnego wpływu na podejmowane działania w spółce. (złożył pismo datowane na 08.02.2010r. – k. 92 załącznika nr 1)

Podczas przesłuchania w dniu 15 września 2015 roku oskarżony wyjaśnił, że rezygnację złożył w dniu 8 lutego 2010 roku A. P., który pełnił różne funkcje w spółce w różnych okresach – Radca Prawny, wspólnik i Przewodniczący Rady Nadzorczej. Oskarżony nie potrafił wyjaśnić skąd wynika różnica w datach jego rezygnacji a przyjęcia tej rezygnacji. Oskarżony wskazał, że zrezygnował z pełnienia roli Prezesa Zarządu ponieważ nie mógł być odwołany z uwagi na to, że posiadał większość udziałów w spółce. Nadto oskarżony wskazał, że sprawami finansowymi w spółce zajmował się A. P. razem z D. K. (2) – główną księgową, która prowadziła rachunkowość firmy. Za terminowe wpłacenie kwot podatku dochodowego od osób fizycznych odpowiadała D. K. (1) w porozumieniu z A. P.. Oni decydowali co jest ważniejsze, jakie płatności należy regulować w pierwszej kolejności. Oskarżony podniósł, że nie miał dostępu do kont bankowych, ponieważ ustalili, że on zajmuje się przetargami, robotami i sprawami technicznymi w spółce.

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu analiza zgromadzonego w sprawie i ujawnionego w toku przewodu sądowego materiału dowodowego prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż oskarżony J. Ł. dopuścił się popełnienia czynu zarzucanego mu w akcie oskarżenia, a złożone przez niego wyjaśnienia nie mogą zostać uznane za wiarygodne.

W tym miejscu, odnosząc się do wyjaśnień oskarżonego, wskazać należy, iż wobec braku racjonalnego wytłumaczenia rozbieżności między datą wskazaną piśmie o rezygnacji z funkcji prezesa w spółce (8 lutego 2010 r.), a widniejącą pieczęcią z datą wpływu do siedziby spółki (8 lutego 2011 r.), należy przyjąć, uwzględniając treść informacji z Krajowego Rejestru Sądowego, że w okresie inkryminowanym oskarżony pełnił w spółce funkcję Prezesa Zarządu.

Zeznania świadków przesłuchanych w sprawie, a w szczególności **M. Ł., K. B., D. K. (1)**, pozwalały na zorientowanie się w realiach spółki zarządzanej przez oskarżonego, w czasie kiedy oskarżony pełnił w niej funkcję prezesa zarządu i z zeznań tych niezbicie wynika, że w 2010 roku pełnił on funkcję prezesa, a także, że był jedyną osobą decyzyjną

jeżeli chodzi o finanse spółki. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności przesłuchanych w sprawie świadków, są to osoby obce dla oskarżonego, byli już pracownicy spółki, którzy nie mieli interesu w tym, aby zeznawać nieprawdę. Ich zeznania wskazują również na pogłębiające się problemy finansowe spółki, które w rezultacie doprowadziły do ogłoszenia jej upadłości (kwestia ta nie budzi wątpliwości). Wysokość zaległego podatku oraz terminy częściowej jego wpłaty zostały wykazane stosowną dokumentacją znajdującą się w aktach sprawy.

Dokumenty ujawnione na rozprawie Sąd uznał za niebudzące zastrzeżeń co do ich wiarygodności i autentyczności, w związku z czym fakty z nich wynikające uznał za udowodnione.

Przestępstwo określone w art. 77 § 1 k.k.s. polega na zaniechaniu uiszczenia organowi podatkowemu pobranego podatku w terminie, a zatem zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, za którym pobrano zaliczkę. W wypadku, gdy kwota niewpłaconego podatku jest małej wartości, oskarżony odpowiada za typ uprzywilejowany, stypizowany w art. 77 § 2 k.k.s. Zgodnie z art. 53 § 14 k.k.s. małą wartością jest wartość, która w czasie popełnienia czynu zabronionego nie przekracza dwustukrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia. Minimalne wynagrodzenie w 2011 roku (czas popełnienia czynu zabronionego) wynosiło 1 386 zł (Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2011 r., Dz.U. z 2010 r. nr 194; poz. 1288 str. 1), a zatem górna granica wartości o jakiej mowa w art. 53 § 14 k.k.s. w realiach niniejszej sprawy to 277.200, 00 złotych. Natomiast kwota wskazana w zarzucie to 233.096, 00 złotych.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, że oskarżony nie dokonał w terminie wpłaty zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za miesiące kwiecień, maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień, grudzień 2010 r. a łączna kwota niewpłaconych zaliczek nie przekroczyła, w czasie popełnienia czynu zabronionego, dwustukrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia. Oskarżony swoim zachowaniem wypełnił zatem znamię czynności wykonawczej, określonej w art. 77 § 2 k.k.s.

Biorąc pod uwagę, że zachowania oskarżonego następowały w kolejnych miesiącach, a następnie z przerwą 3-miesięczną – 09.-12.2010 r., a więc w krótkich odstępach czasu, nadto czyny były w zasadzie ze sobą tożsame (poza wysokością niewpłaconej zaliczki w poszczególnych miesiącach), należało potraktować je jako jeden czyn zabroniony. Tym samym zasadnym było uwzględnienie w kwalifikacji prawnej konstrukcji określonej art. 6 § 2 k.k.s.

Stosownie do art. 31 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, zwane dalej "zakładami pracy", są obowiązane jako płatnicy obliczać i pobierać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy od osób, które uzyskują od tych zakładów przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej lub spółdzielczego stosunku pracy, zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego wypłacane przez zakłady pracy, a w spółdzielniach pracy - wypłaty z tytułu udziału w nadwyżce bilansowej. Po myśli art. 38 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy płatnicy, o których mowa w art. 31 i art. 33-35, przekazują, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a, kwoty pobranych zaliczek na podatek w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki, na rachunek urzędu skarbowego, przy pomocy którego naczelnik urzędu skarbowego właściwy według miejsca zamieszkania płatnika wykonuje swoje zadania, a jeżeli płatnik nie jest osobą fizyczną, według siedziby bądź miejsca prowadzenia działalności, gdy płatnik nie posiada siedziby.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 2 lipca 2002 r. sygn. akt IV KK 164/02, OSNKW 2002, nr 11-12, poz. 106 w sytuacji, zaniechania wykonania tego obowiązku przez płatnika będącego spółką prawa handlowego, **sprawcą czynu zabronionego z art. 77 k.k.s. jest prezes zarządu**. W niniejszej sprawie, jak ustalono, funkcję Prezesa Zarządu w okresie inkryminowanym w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o. o. z siedzibą w S. pełnił J. Ł.. Jednocześnie wskazać należy, że w postępowaniu nie stwierdzono aby doszło do wyznaczenia w trybie art. 31 ordynacji podatkowej osoby pełniącej funkcję płatnika. Nie sposób uznać, aby dokonano wyznaczenia w tym trybie w spółce zarządzanej przez J. Ł. w drodze ustnego porozumienia między członkami zarządu spółki (w szczególności z D. K. (3), zwłaszcza że w swoich zeznaniach kwestionuje porozumienie w tym zakresie), co

do zakresu obowiązków poszczególnych członków zarządu. Oskarżony był Prezesem Zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Tymczasem zgodnie z art. 201 § 1 k.s.h. to zarząd prowadzi sprawy spółki, którymi niewątpliwie są też sprawy gospodarcze (którymi są między innymi sprawy finansowe, podatkowe). W zakres pojęcia spraw gospodarczych wchodzi także obliczanie, pobieranie i odprowadzanie podatków oraz zaliczek na podatki. W świetle powyższego, w ocenie Sądu, J. Ł. w okresie objętym zarzutem posiadał status płatnika, tj. zgodnie z definicją zawartą w art. 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa w zw. z art. 53 § 30 k.k.s. osoby obowiązanej na podstawie przepisów prawa podatkowego do obliczenia i pobrania od podatnika podatku oraz wpłacenia go we właściwym terminie organowi podatkowemu. Tym samym uzasadnione jest zawarcie w kwalifikacji prawnej czynu art. 9 § 3 k.k.s. zgodnie z którym za przestępstwa skarbowe odpowiada jak sprawca, także ten, kto na podstawie przepisu prawa, decyzji właściwego organu, umowy lub faktycznego wykonywania zajmuje się sprawami gospodarczymi, w szczególności finansowymi osoby prawnej.

Sąd Najwyższy w kilku orzeczeniach akcentował, że kondycja finansowa płatnika nie ma znaczenia dla odpowiedzialności karnoskarbowej płatnika (por. wyrok SN z dnia 16 maja 2002 r., IV KKN 427/98, Prok. i Pr. 2003, nr 2, poz. 12; wyrok SN z dnia 2 sierpnia 2002 r., IV KKN 426/98, LEX nr 55193; wyrok SN z dnia 19 sierpnia 1999 r., III KKN 434/97, Prok. i Pr. 2000, nr 1, poz. 16; postanowienie SN z dnia 25 października 1995 r., I KZP 30/95, OSP 1996, z. 4, poz. 68). Słusznie przyjmuje się bowiem, że środki pieniężne nie należą do płatnika, należą do podatnika (do czasu pobrania) i do Skarbu Państwa (od czasu wpłacenia), powinnością zaś płatnika jest jedynie obliczyć, pobrać podatek i wpłacić go na rachunek organu. Dlatego też oskarżony nie może tłumaczyć się za trudną sytuację finansową spółki, bowiem powinien zabezpieczyć te należności, które winny być w terminie wpłacone na rzecz Skarbu Państwa.

Na podstawie art. 77 § 2 k.k.s. Sąd mógł nałożyć na oskarżonego karę grzywny do 720 stawek dziennych. Wymierzając oskarżonemu karę grzywny w wysokości 30 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 złotych, sąd uznał, iż jest adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości popełnionego czynu. Dokonując jej oceny Sąd wziął pod uwagę wszelkie przesłanki określone w art. 13 § 1 k.k.s., a więc rodzaj i rozmiar ujemnych następstw czynu zabronionego, rodzaj i stopień ciężącego na sprawcy obowiązku finansowego, jego motywację i sposób zachowania się, właściwości i warunki osobiste, sposób życia przed popełnieniem czynu zabronionego i zachowanie się po jego popełnieniu. Dobrem chronionym przez art. 77 § 2 k.k.s. jest należność publiczna, stanowiąca dochód budżetu państwa. Wymierzając karę Sąd miał na uwadze niski stopień społecznej szkodliwości przestępstwa, jakiego dopuścił się oskarżony, wyrażający się nieznacznym rozmiarze szkody spowodowanej przestępstwem. Kwota uszczuplonej należności publicznej była kwotą stanowiącą tzw. "małą wartość", a nadto w większości została uiszczona po terminie. Sąd jest jednocześnie przekonany, że wymierzona kara realizuje dyrektywy zarówno indywidualne jak i ogólnoprewencyjne, należycie kształtując świadomość prawną zarówno sprawcy jak i całego społeczeństwa, stanowiąc bodziec do respektowania podstawowych reguł porządku prawnego i chronionych przez prawo wartości.

Sąd na podstawie art. 163 k.k.s. oraz art. 24 § 1 k.k.s. za karę grzywny wymierzoną oskarżonemu J. Ł. w punkcie I wyroku za przestępstwo skarbowe opisane w akcie oskarżenia uczynił w całości odpowiedzialną posiłkowo spółkę Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. (obecnie w upadłości likwidacyjnej) z siedzibą w S. (punkt II sentencji wyroku). Konieczność zamieszczenia w wyroku kończącym postępowanie także orzeczenia w przedmiocie odpowiedzialności posiłkowej wynika wprost z treści art. 163 k.k.s.

Zdaniem Sądu niewątpliwie istnieją podstawy do nałożenia na wskazaną wyżej spółkę, będącą osobą prawną, odpowiedzialności posiłkowej za karę grzywny wymierzoną oskarżonemu J. Ł. za opisane wyżej przestępstwo skarbowe kwalifikowane z art. 77 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. Oskarżony prowadził sprawy tej spółki jako Prezes Zarządu, a spółka ta mogła odnieść z popełnionego przez oskarżonego przestępstwa skarbowego korzyść majątkową polegającą na możliwości korzystania z pieniędzy pobranych jako zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i niewpłaconych do właściwego organu jako podatek. W konsekwencji spełnione zostały wszystkie określone w art. 24 § 1 k.k.s. przesłanki do nałożenia na Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. (obecnie w upadłości likwidacyjnej) z siedzibą w S. odpowiedzialności posiłkowej w omawianym zakresie. Sąd ustalił, iż zakres odpowiedzialności posiłkowej co do wysokości kary grzywny powinien być tożsamy z wysokością grzywny orzeczonej

wobec oskarżonego, uznając, że taka wysokość stawki dziennej grzywny jest adekwatna do okoliczności wskazanych w art. 23 § 3 k.k.s.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., mając na uwadze sytuację majątkową oskarżonego, zobowiązanego do uiszczenia należności publicznoprawnej, Sąd zwolnił go od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa. Z tych samych przyczyn rozstrzygnięto o zwolnieniu od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w stosunku do podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej.